

România

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL
Pe un an ..... Lei 200.—
Pe un jumătate an ..... Lei 100.—
Autorități și instituțiuni ..... Lei 500.—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon 7-60.

Congresul provincial al partidului național-țărănesc din Ardeal și Banat

— Au participat peste 300 de delegați ai județelor —

Marele discurs al Dlui Dr. Alex. Vaida Voevod

În ziua de 28 Martie a avut loc congresul regional al partidului național-țărănesc din Ardea și Banat la care au participat toți fruntașii partidului și reprezentanții tuturor județelor de dincoace de munți Congresul a fost prezidat de Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod. După deschiderea congresului, a luat cuvântul Dl Ghiță Crișan, secretarul general, care a dat cefire unui document raport asupra activității partidului în răstimpul dela ultimul congres până astăzi, prezentând toate faptele politice de valoare istorică îndeplinite de partidul nostru, printre care cel mai important este marele act al restaurației.

Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod a ținut un magistral discurs politic, care prin declarațiunile ce le cuprinde este menit a da o nouă îndrumare vieții publice și a fixa în conștiința cetățenească adevărurile fundamentale, care trebuie să troneze la consolidarea Statului român înțregit.

Dsa consecvent unei tradiții de luptă pentru afirmarea crezurilor democratice a dat cu toată puterea intuiției sale politice expresiune principiul prevalenței politicii asupra economicului. Toate problemele de ansamblu care frământă viața noastră de Stat, și-au găsit o firească rezolvare, cu francheta caracteristică ilustrului Ardelean. Decentralizarea, spinoasa chestie confe-

sională, conflictul între generații, problema partidelor politice, etc. tot ce constituie preocupare centrală pentru un om de Stat modern, au fost armonizate într'o impresionantă sinteză.

Dl Ștefan Cicio Pop a avut deasemenea accente înălțătoare de mare tribun, sintetizând cu vigoarea verbului său întreaga atmosferă de cald entuziasm, omagînd pe dl Vaida-Voevod ca om politic cu ocaziunea împlinirii vârstei de 60 de ani.

Dl Adam Popa, într'un discurs plin de vigoare tinerească, a fixat rolul tineretului chemarist în trecut și misiunea sa în viitor, în cadrele partidului național-țărănesc, arătând că indestructibilele temeuri morale care au format chigul nostru, cât și idealismul vârstei sunt cea mai bună cheazășie a solidarității și muncii constructive a tinerii generații.

Au mai vorbit dnii: Emil Hațieganu, în chestia modificării statutelor, în ceoace privește alegerea președintelui și-a comitetului regional; Dumitru Manu despre chestiuni bisericești, și Augustin Popa în chestia conflictului dintre chemariști și acționiști.

Partea generală a congresului s'a încheiat cu sărbătorirea Basarabiei dela a cărei unire cu patria muma s'au împlinit 14 ani.

Discursul Dlui Vaida Voevod

D. Vaida-Voevod primit cu îndelungate și puternice aplauze rosteste următorul discurs:

ONORAT CONGRES,

Veacuri întregi am trăit în suferințe, dar zile grele ca acuma, par'că nici odată n'am avut. O răspundere grea apasă pe toți cei dela conducerea țării.

În vremea feudalismului și mai târziu s'au ivit în modestele case românești oamenii, cari au luat inițiativa luptei, încălzind de focul sacru al nădejzii, cucerind sufletele. Aveau pentru ce să lupte. Pentru libertatea națională, pentru libertatea cetățenească, pentru cultură, spre îmbunătățirea materială și morală a vieții. A venit anul istoric 1848. Au luptat pentru emanciparea noastră națională, au revendicat libertatea cetățenească. A fost o generație mică la număr, dar mare la suflet. (Aplauze). Și a venit apoi generația memorandistă, sporită la număr, mai pregătită, luptând pentru acelaș ideal, și făcând posibil, ca mai târziu generația Unirii să înfăptuiască visul nostru. D-lor, cine ar îndrăzni să spună, că a crezut vr'odată, că va trăi vremea

să vadă cu ochii realizată România Mare! Dar pe când generației din 48 i-a fost dat să-și vadă realizat idealul numai în parte, generației memorandiste deloc, soarta a vroit, ca Providenția Divină să binecuvinteze generația de azi, tineretul de atunci, să-și vadă realizat visul cu ochii. (Aplauze).

Avem unitatea națională înfăptuită, libertatea cetățenească legiferată, votul universal și reforma agrară realizată, ce-i incumbă generației noastre să facă? Ii incumbă să clădească edificiul trainic, frumos, puternic al noului stat, în semnul libertății, a progresului, a independenței, a strălucirii umane. Să alcătuiască din acest popor un neam înăstru, în mijlocul celorlalte neamuri. (Aprobări generale).

În loc de asta ce vedem? Dela Alba-Iulia anulului 1918 incoace par'că asistăm la zidirea unui turn al Babilonului. (Voci: Așa-i!). În loc de închegarea forțelor, în loc de coeziunea sufletească, în loc să muncim fără deosebire de partide, neam și lege la desăvârșirea acestei alcătuirii, avem impresia, că nu ne înțelegem cei cari cară apă cu cei ce duc cărămida și cei ce lucrează cu var,

limbile s'au amestecat și nu putem să terminăm opera noastră de a alcătui fundamentarea solidă și nebiruită a țării. (Aplauze prelungite).

Conflictul din sânul tineretului.

Înainte de a trece mai departe, Onorat Congres, vreau să lichidez cu francheta-mi deplină, așa zisul conflict dintre tineri și bătrâni, și între tineri și tineri, fermentată de răuvoitorii partidului nostru. Acest conflict domnilor a chemariștilor și acționiștilor se reduce la o supralicitare a sentimentelor de solidaritate în jurul lui Iuliu Maniu. (Furtunoase aplauze generale. Sala în picioare ovaționează îndelung). O nobilă ceartă, o emulare, de a servi mai bine și mai credincios interesele partidului. (Aplauze). Doamne, noi bătrânii, augurii, când ne întâlnim, care nu avem de multe ori păreri contrare, dar avem întotdeauna înaintea ochilor binele neamului și al partidului. Nu este nici un simptom de îngrijorare, trebuie să ne felicităm și să-i felicităm pentru vlagă și energia, care a izbucnit din sufletele lor. (Aplauze însuflețite). Constat, Onorat Congres, că am avut un rol ușor de îndeplinit, pacificând inimi curate și bune. (Aplauze).

Trebuie să amintesc două nume, cari simbolizează aceasta mișcare, al lui Viorel Tilea (aplauze) și Cornel Biau (aplauze) să aduc mulțumitele mele în fața Dvs. pentru atitudinea lor loială și pentru punctul lor de vedere în perfectă conglăsurire cu vederile partidului. (Aplauze). Acezele ce și le-au aruncat din supărarea reciprocă, nu trebuie să lase urme, fiindcă chiar o vorbă grea dela un frate nu doare, și Tilea cu Chemarea lui și Biau cu acționistii lui urmăresc un singur scop: menținerea solidarității și disciplinei din partid. (Aplauze generale, strigăte de să trăiască). Astfel le-a fost ușor să se supună hotărârii comitetului, care este:

Toți tineri vor păstra contactul cu șefii, de organizații județene, pentru activitatea lor adoptându-se directive date de centru, astfel ca bătrâni și tineri să lucreze în bună înțelegere. (Aplauze generale).

Onorat Congres, nu există generație tinăra sau bătrână. Există energii individuale, cari se manifestă în lupta colectivității. Dela tineri așteptăm să fie meșteri pricepuți și energici ai operei, care trebuie să o înfăptuim. (Aplauze). Asupra lor cade această sarcină grea și pentru ce să o îndeplinească vor trebui să câștige vaste și temeinice cunoștinți în toate domeniile științelor politice, economice, financiare și so-

ciologice. (Aplauze generale). Nu mai merge cu frazeologia (Aplauze). Cu lansarea frazelor improvizate și nestudiate se primejduiește existența unui stat. (Voci: Așa este!). Noi suntem îngrijorați, ca idealul realizat prin atâtea suferinți grele să nu-l pierdem cu urmărirea unor loozinci utopice. (Aplauze).

Constatăm, că noi în acest partid am fost mereu, ca într'o singură familie mare. Noi n'am cunooseut excluderile. Din familia asta nu se pot exclude membrii. (Aplauze). Fac deci apel la diferitele grupări și fracțiuni, ca tot ce a fost să fie uitat, să muncim mai departe, continuând lupta. (Mari aplauze generale, ovațiuni îndelungate).

Tratamentul mașter față de noile provincii.

Onorat Congres! Într'una se fac experimentări pe pielea nouilor provincii. Politicianiștii efemeri vor să ne fericească mereu și să aservească interesele lor dorințelor noastre, ale ardelenilor și bănățenilor. (Aplauze).

Cine a învățat o carte de istorie, știe, că teritoriul Ardealului, cum era și sub Daci, întotdeauna, a fost creat de Dumnezeu în o unitate geografică, iar din acest adevăr rezultă consecința de ordin național, politic și moral. Neținând cont de acest adevăr Habsburgii la timpul său și guvernele ungurești mai târziu, Ardealul dispăre ca o formațiune de drept public, dar guvernele ungurești au fost silite, sub imperativul împrejurărilor, să ia dispoziții specifice ardelenesti de ordin administrativ, economic și legislativ, fiindcă poporul acesta ardelenesc, născut din acest pământ mașter, e aspru, e rezistent, nu-l poți îndupleca cu una cu două și dacă nu-i feruști din cale, mai târziu sau mai curând, te dă la o parte. (Aplauze generale, ovațiuni). Cîndat lucru, de 10 ani, din cei 14 ani de când suntem în România Mare, noi am trebuit să suportăm acuză, că suntem separatiști. (Proestări).

Și când ne gândim la soarta Basarabiei, pentru că sunt și superlativisme în oprimarea provincială. (Aplauze). Basarabia, care în anul 1918 a fost unită, pentru întâia oară, ieri a fost chiar aniversarea... (membrii Congresului se ridică în picioare și ovaționează îndelung Basarabia) după ce a fost ruptă în 1812 dela sânul mamei sale, nici chiaz omnipotența țaristă nu i-a putut impune un regim centralist și a fost diriguată după oarecari norme specifice, făcându-se concesii unificării.

Noi suntem autonomiști în suflet (a-

(Urmare pe pag. 2)

Discursul D-lui Dr. Al. Vaida Voevod

(Continuare de pe pag. 1)

plante) detestăm tirania dela centru (aplauze), dar înțelegem această autonomie așa, că dela țării dela munte până la orașeni toți să poată participa la administrarea și guvernarea treburilor publice. (Vii aplauze generale).

Nu putem vedea asigurată liniștea țării, decât făcând să participe pe fiecare cetățean, în conștiința lui, la răspunderile și beneficiile, cari rezultă din viața de stat și conviețuire. (Aplauze prelungite, strigăte de ură!). Noi vedem marele pericol, care se prezintă prin excluderea masselor populare dela conducerea țării. (Aplauze).

Sentimente Dinastice ale ardelenilor.

Avem un guvern personal. Noi suntem adânc convinși în sufletul nostru de sentimentele monarhice, simbolul unității noastre îl vedem în Rege. (Aplauze prelungite).

Dar cu firea noastră ardelenescă, necioplită, aspră, ași putea zice mocănească, noi îi spunem: nu ne pricepem la șoapte și la bizantinisme! (Aplauze generale, sala în picioare ovationează îndelung pe orator. Strigăte puternice: Așa este!). Dacă vei căuta dragoste sinceră, devotament, din care suntem gata să tragem ultimile consecințe, le vei găsi în Ardeal. Nemulțumirile noastre nu mergeau și nu merg contra Regelui, niciodată noi nu vom rupe solidaritatea din jurul Tronului.

Regretăm însă, că improvizația nefericită de azi a degenerat (aplauze) primejdind deoparte Tara, de altă parte prestigiul Coroanei. (Aplauze puternice). Miniștrii în loc să acopere Coroana, o descoperă mereu, pentru a acoperi slăbiciunea și nepriceperea lor. La fel deputații lor improvizați, alergând în dreapta și în stânga în buimăceala lor, nu se sfîșie să invoace strălucirea Coroanei pentru a acoperi ticăloșiile și slăbiciunile lor în Cameră și în afară de Cameră. (Vii aplauze generale).

Acest guvern, cu fațadă quasi constituțională, nu face și n'a făcut altceva decât să calce legile și Constituția, cântând cu lumânarea să vindece boala pe care n'a cunoaște. Nu criza economică este boala cea mare, căci față de alte țări, străine, unde băntuie foametea, la noi este relativ bine, dar lipsa de credință în sufletele oamenilor. (Vii aprobări generale). Iată oxigenul, care ne trebuie.

Soluții abandonate.

Asistam la o conferință, pe care o ținea d. Argetoianu, actualul ministru de Interne, în anul 1925 la Institutul Social. Dsa a venit să ne spună franc, că nu mai merge cu centralismul dela București. A adoptat întru toate punctul de vedere al descentralizării, organizației pe baze provinciale, a mers chiar mai departe vorbind de diete provinciale.

Nu numai partidul nostru, dar nici un alt partid, nici partidul liberal, nici cel averescan, nu se sfîșie să recunoască dreptatea tezei descentraliste. În primăvara anului trecut a venit d. Duca la Cluj și a declarat, că s'a convins că se menajează elementul ardelenesc în conducerea țării, că trebuie făcute concesii Ardelenilor.

Dar ia să cunteze cineva dintre noi să militeze pentru asemenea idei și principii, cum sare presa neindependentă, dar coruptă, să ne timbreze de „inștrăinați”, „vânduți străinilor”, „străini de sufletul românesc”, etc. (Aprobări, ilaritate, strigăte: Așa este!).

Ia noi toate problemele de stat se tratează cu o ușurință uimitoare. Ne amintim din nou o experimentare, o întreprindere, care vrea să facă noi excursiuni în domeniul dreptului public. (Ilaritate).

Mai ieri citeam într-o revistă de specialitate, în „Revista Administrativă”, că Doamna fereste-ne să respectăm unitatea istorică și geografică a provinciilor. Mă miră foarte mult, că autorul acestui articol, fiind un român, originar din Elveția, n'a putut să se ridice peste prejudeciile centraliste, fiindcă acolo, în Elveția, sistemul descentralizării și al autonomiei locale a dat roade imbelșugate. (Aprobări generale).

Iată și ce s'a petrecut cu ocazia discutării legii de conversiune. Chiar deputații aceștia din majoritate, fără program, fără partid, cu o solidaritate improvizată, au ținut să se organizeze preținzând un regim special pentru Ardeal. Și d. Argetoianu a trebuit să declare, că va veni cu o lege specială pentru a salvagarda interesele ardelenesti.

Să nu credeți, că vreau să atac guvernul, că am de gând să duc o acțiune împotriva lui. Acest guvern dacă inspiră vr'un sentiment în noi, acela este unul singur: al compătimitiri. (Mare ilaritate, aplauze).

O maffie lucrează împotriva Ardealului.

Există o maffie, un fel de G. P. U., o conspirație, care lucrează sistematic și premeditat pentru ca să secătuiască acest Ardeal, să-l exploateze, să-l îngenucheze și să ne arunce apoi pe stradă din casa noastră, fiindcă domniile aceștia vor Ardealul, dar fără Ardeleni. (Viforoase aplauze, ovațiuni îndelungate, strigăte: Așa este!).

Campania de calomnie.

O lature a acestei tactice, care se desfășoară cu atâta ticăloșenie, încât nici într-o țară ea n'ar fi fost tolerată, care nici o epocă n'a cunoscut-o, ea fiind o rușine a civilizației, este sistemul de a distruge pe adversari prin calomnie.

Șoapte mai întâiu prin saloane, apoi vorbe aruncate la Capsa, pe urmă calomniile în ziare, pe rând s'a sădit în mentalitatea oamenilor virusul gazului asfixiant. Conducătorii partidului național-tărănesc n'ar fi decât niște corupți, spertari, speculanți, cari au abuzat de situațiile lor, frustând statul și delapidând banii publici.

Cum o să-și facă judecata opinia publică, cetățenii dela București sau Cluj, studenții dela Universitate, sau tinerii doctori, avocați, profesori, ingineri, cari au luat cunoștință de aceste svornuri. (O voce: zvon public). Mulți s'au găsit, chiar și între noi, cari au dat ascultare acestor clevetiri. (Aplauze, voci: Așa este!). Aceștia n'au văzut, că își taie creanga de sub picioare. (Aplauze). O presă plătită, necinstită, alimentată din fonduri, câștigate prin afaceri, prin contrabandă de vite, de cereale, prin subvenții acordate de dușmani, răspânda calomniile. Inocentul cu inecul au prins curaj, lovind pe păstori să risipească turma. A afirma este foarte ușor. Poate afirma oricine, că ieri noapte, înainte de a veni aici, am omorât un om. (Ilaritate). Am fost ministru la Interne, pot să spună, că am agonisit necinstit averea, că am lucrat cu fondurile incorect. Pot să afirm ce vor. Pentru că tot ei pretind apoi, ca eu să vin să desmint. Dar nu cei cari sunt calomniați, ci cei, cari calomniază au datoria să d ovedească, ce au afirmat. (Aplauze).

Domnilor, a sosit vremea să ne facem socoteala. E aici amicul nostru Crișan, pe care l-au deținut (adunarea ovationează îndelung pe d. Crișan), pentru ca după luni de zile să declare afacerea de „clasată”, după ce l-au timbrat de vinovat, mai înainte. (Protestări).

Ce justiție este aceasta, unde judecătorii acordă interviuri? Unde se declară gazetelor asupra pieselor secrete din dosar? Dar d-lor, au vroit să meargă mai departe. Au avut de gând să mă aresteze pe mine și pe Voicu Nițescu. (Vii protestări generale). Au dispus, ca noi să fim arestați. Da, așa este. Numai întâmplarea a făcut să nu-și execute planul. (Vii protestări generale. Strigăte: Rușine!). Noi de șase ani nu mai făceam parte din Consiliul Băncii, într'un timp când s'au votat împrumuturile dela Banca Națională și s'au făcut alte investiții. Și eram făcuti răspunzători pentru acestea. (Protestări). S'a spus că noi am defraudat banii României din America, stădund în sufletul unor oameni bari și înfruntând credința în România nu sunt decât hoți. (Vii protestări generale).

D. Sever Dan intrerupe: Iată adevărata crimă a guvernului.

D. Vaida-Voevod: Voi lua alt caz, al d-lui Bocu, fost ministru, apoi director regional, în rang de subsecretar de stat. I s'a imputat, că a adus covoare cu sine, cum obișnuiesc mulți alții, dintr'o excursiune făcută la Constantinopol. După doi ani se descoperă, că n'au fost bine vămuite covoarele, că statul e frustrat, etc. Și se ordonă descindere pentru ora 8 dimineața (strigăte: într'o zi de fârg), se împrejmuește casa cu jandarmi, se percheziționează locuința, etc. D. Bocu îndată mi-a trimis o telegramă în care își dedea demisia până la limpezirea chestiunii. Eu i-am răspuns tot telegrafic, că partidul nu poate să tolereze, ca rând pe rând să fie decapitați fruntașii lui. Prin urmare să rămână la postul lui de președinte. (Vii aprobări generale. Strigăte: Așa este!). Ar trebui să așteptăm o sentință definitivă de condamnare, deși între timp au căzut rând pe rând acuzele. Dar eu cunosc în asemenea materie părerea multor distinși bărbați de stat, chiar fosti miniștri de justiție, cari spun, că nici chiar o sentință judecătorească nu ne poate sili să permitem persecutarea oamenilor politici (aprobări). Să nu vă lăsați stânjeniiți în aplauzele Dvs., fiindcă știu bine că sunt Catoni între noi, cărora le spun, că se abuzează de bună credința sau de prostia lor. (Viforoase aplauze generale).

Este cazul Boila. A ținut o mină în arendă și a avut și are datorii. Care dintre noi n'au datorii? (aplauze). Partidul nostru a prezentat o lege de controlare a averilor. Nu știu cine și în ce condițiuni va vota-o, și cum se va aplica, dar vine odată ziua răsplătii și vom întoarce și noi fila. (Mari aplauze. Sala în picioare ovationează). Aceasta lege încă nu este votată. Dar au venit fără nici un temelie legal și au întreat: ce datorii și ce venituri ai? (Strigăte: bolșevism!). Pe cine împoartă asta? Sau duș la „Albina”, și au cerut registrele și cărțile, amenințând că vor sparge cassa. Astfel luera. Dumezeu s'a lertat, fostul ministru de justiție Hamangiu. (Aprobări).

S'a desbătut cazul în Cameră și a fost deslușit. Aduce, dela acest loc, mulțumitele mele d-lor deputați, cari au participat la discuție, d-lor Mihalache, Mirto și Voicu Nițescu. (Aplauze generale). Abia în Cameră s'a putut constata, că dacă au fost intrate, au fost și iesite. (Aplauze). Magistratura noastră n'a putut-o afla. (Protestări). Dar d-lor, d. Romul Boila putea trăi liniștit dacă se înscria în alt partid. Dacă spre pildă se înscria în partidul d-lui Tancred Constantinescu putea chiar să beneficieze de multe tantieme și diurne și ar scăpa de datorii (Aprobări). Și n'ar trebui să suporte, că este considerat de simbolul corupției, fiindcă este înrudit cu d. Iuliu Maniu. Pentru că d-lor în Iuliu Maniu vor să lovească (Vii aplauze. Sala ovationează pe d. Maniu).

Pentru că subminând autoritatea lui Iuliu Maniu, cu Ghiță Crișan, cu mine, cu Aurel Dobrescu, cu Bocu ușor pot isprăvi, și cred, că au isprăvit cu Ardealul, și pot să stăpânească politicește și economiceste aceste teritorii.

D-lor am ținut să vorbim de aceste cazuri, pentru ca să se știe cum primim noi Ardelenii persecuțiile contra fruntașilor ardeleni, persecuțiile aceluia, cari vor să ucidă orice sentiment în noi, pentru că să-și bată apoi joc de noi. (Aprobări generale). Dar și în vechiul regat au existat asemenea persecuții și profit de ocazia să amintesc cazul unui prieten al nostru, al d-lui, fost subsecretar de stat, dela finanțe, C. Teianu (aplauze), care a fost vexat și terorizat, fiind citat pentru aceeași zi și la Cluj și la București și la Oradea, iscodindu-se împotriva lui acuze fantastice, pentru ca pe urmă să vină și să claseze dosarul. E mare lucru între împrejurările dela noi. Îi felicit în numele congresului. (Aplauze).

» Dar poate, că va plecașiți... (strigăte: bolșevism!), neînțându-vă cu asemenea amănunte.

Am să vorbesc acum despre o che-

siune, care s'ar putea zice, că e personală.

Cazul Lupas.

Un profesor universitar, d. Lupas, fost ministru, membru al Academiei... (o voce: Popa siringă! Altă voce: Popa Minciună!) a scris o carte de istorie. În ediția din 1929, nu știu care ediție, mi se pare a opta, într'o carte, care s'a scris pentru copiii noștri din Ardeal, furizează un pasaj, unde spune: „Vaida cu Stere și cu Beldiman, în complicitate cu contele Czernin au vroit să-l detroneze pe Regele Ferdinand”. (Rușine! O voce: bătaie!). Rușinea, ca rușinea, dar comisia dela minister n'a observat, cum s'a săvârșit un furt de urne în senz invers, strecurându-se de astădată ceva în urnă. (Ilaritate).

Ce mare om trebuie, că ași fi fost eu atunci, dacă puteam numai așa să detronez regii (ilaritate generală) cad. Czernin să vină până la mine și probabil bătându-mă pe umăr să-mi zică: „Ei, ce zici, cum să-l detronăm pe Regele Ferdinand” (mare ilaritate). Pe acel Rege Ferdinand, căruia eu i-am fost cel dintâiu sfetnic în România-Mare.

Am scris unui prieten gazetar la Viena, să-mi comunice adresa lui Czernin. Contele Czernin, căruia i-am cerut o declarație, nu fără oarecare maliție, îmi scrie: n'ați avut nici o parte în acțiunea de detronare a Dinastiei de Hohenzollern, dar nici nu puteați să aveți vre-o parte (ilaritate). Am dat scrisoarea publicității fără să fac vr'un comentariu. Dar a venit d. profesor universitar, membru al Academiei, fost ministru și a publicat trei articole în „Universul”, pe două coloane și într'o formă tehnică de tipar, care dovedește intențiunea lui să o scoată în broșură. Am avut de gând să aștept apariția broșurei. Dar pe urmă am socotit, să terminăm cu aceasta glumă, fiindcă acum sunt ales și președintele dv. interimar. Și iată eu dela acest loc îi fac d-lui Lupas, membru al Academiei, fost ministru și profesor universitar următoarea propunere:

Propunerea d-lui Vaida pentru un juriu de arbitraj.

Eu propun d-lui Lupas să aleagă dsa un juriu de trei persoane... (D. te înșală). „Trei persoane competente, din trei categorii de oameni. Fiindcă vreau să provoc o deslăgare serioasă a discuției.

Competența istorică a dlui prof. (Stefan C. Pop intrerupe: Îl va alege pe Russu Abrudeanu. (Mare ilaritate). Iorga este indiscutabilă. Dar după ce dsa cu prestigiul dsale de mare istoric, cu toată adversitatea politică ce există între noi, a venit și în mod loial, a înfierat dela tribuna Senatului procedul d-lui Lupas. Ași putea să fiu satisfăcut, fiindcă îl consider judecător inapelabil. După riposta dată însă d-lui membru al Aacademiei și profesorului universitar, cu regret nu-l mai pot ruga să ne fie arbitru, fiind d. Lupas recidivist.

Propun un juriu de trei, un academi-cian, un publicist și un șef de partid. Să aleagă d. Lupas dintre academi-nienii:

D-nii Bals, Gusti, Lepădatu și S. Mehedinți, toți dela secția istorică.

Dintre șefii de partide: d. Duca, d. Gr. Filipescu, d. G. Brătianu și N. Lupu.

Dintre publiciști: d. Pamfil Seicaru, Fagure, Mavrodi și Socor.

Acești domni, în mare parte adversari politici ai mei, nu pot fi socotiți de partinitori față de mine. Juriul să fie prezidat de președintele Academiei. Juriul să aibă de a da răspuns la întrebarea: făcut-a sau ba, dovada d. Lupas asupra afirmației sale ca eu în complicitate cu d. contele Czernin am vroit pentru detronarea Regelui Ferdinand? Un simplu răspuns „da” sau „ba”.

Lupta împotriva partidelor.

S'a dat lăsinca. Jos partidele politice! Ori, nu poate fi vorba de ordine și disciplină în stat fără partide politice.

(Urmare pe pag. 3)

Discursul D-lui Al. Vaida Voevod

(Continuare de pe pag. 2)

Situația Regelui este mult ușurată prin funcționarea partidelor, cari sunt instrumentele de guvernare, singurele capabile de a conduce țara.

Guvernul se trudește mereu să arunce mărul discordiei în sânul partidelor. Azi la partidul liberal, mâine la partidul averescan, unde a obținut oarecare rezultat.

S'ar încercat să se opereze și pe tema confesională. Eu nu cred în cele apărute în ziare asupra unor declarații făcute de un înalt personaj, al cărui nume nu-l pronunț. Fiindcă am în arhiva mea un dosar, în care păstrez unele declarații dela același înalt personaj, declarații cari sunt în evidentă contradicție cu acelea, cari i se atribuie astăzi. (Aprobări).

Datoria noastră este însă, dacă s'a sulevat odată aceasta problemă să o punem la punct. Inocențiu Micu Clain porni inițiativa unei mișcări, pentru dobândirea drepturilor naționale pe seama Românilor, pe care Ungurii nu oboseau, la toate ocaziile, să o citeze, ca un document pentru tendințele noastre iredentiste. Și Clain era unit. Petru Maior și Șincai, cari deslănțuiseră un curent național erau uniți. La 48 ortodoxul Iancu este comandantul armatelor și luptă alături de unitul Axente. Dar d-lor, aceștia nu sunt nici greco-catolici, nici greco-orientali, ci români. (Vă aplauze generale). Brașovenii, negustorii deacolo, cari erau porecliți de „grecii”, erau mândri, că în cetatea lor s'a pătrunse curentul de „unire” cu Roma. Și totuși ei au chemat în fruntea școlilor pe Barițiu și pe Mureșanu, cari erau uniți. Pe câmpia Libertății marele Șaguna alături de unitul Lemeny și mai târziu cu Șulțiu slujeau la același altar al neamului românesc. (Aplauze). Eu am cântat imnul național „Deșteaptă-te Române”, pe care tinerii de pe vremea mea trebuiau să-l știe de rost, împreună cu Patriarhul României, deși mi se pare, că autorul imnului este greco-catolic. Când după procesul memorandumului frunții neamului nostru de dincoace de Carpați trebuiau să intre la temniță nu i-a întrebăbat nimeni ce confesiune au, și au intrat ortodocșii Barcianu, D. Comșa și

Patitia, alături de Rațiu, Lucaciu și Coroianu, deși aceștia din urmă erau greco-catolici. (Aplauze). Și îmi aduc aminte cum se cânta dealungul Ardealului:

Cântă mierla prin păduri
Rob e Lucaciu la unguri
Pentru sfânta dreptate

De care noi n'avem parte...

S'ar părea, că noi discutăm prea frivol aceste probleme. Dar când este vorba să se încerce desbinarea noastră pe tema confesională noi preferim această frivolitate. Poftească domnii, cari vor să discute problemele în legătură cu Duhul Sft. să le discute în „Telegraful Român” și cei cari vreau să discute cele în legătură cu spiritul sfânt în „Unirea”, dar pe noi să ne lase în pace. (Un uragan de aplauze izbucnește la aceste cuvinte. Sala în picioare ovationează minute întregi).

Onorat Congres!

Cu 2000 de ani înainte de Hristos, Hamurabi, celebrul codificator a scris deja despre urmările nefaste ale călcării legilor, spunând, că „acel popor, care nu este guvernat prin dreptate și legalitate va alege calea revoluției”. Noi nu vom înceta să luptăm pentru reintrarea în legalitate. Și nu vom înceta să cerem reintegrarea constituțională. (Aplauze).

D. Vaida arată apoi, că acțiunea dlui Goga a eșuat, pentru că întreg „partidul gogist din Ardeal se poate îmbarca într'un taxico, și se poate plimba dela Șosea la Dâmbovița și îndărăt”.

Se aud șoapte, că M. Sa n'ar simpatiza partidul național-tărănesc, fiindcă frații regăteni din acest partid ar fi prea „tărăniști”) și ardelenii sunt regionalisti. Nu este adevărat.

M. Sa va asculta glasul poporului, căci vocea poporului este vocea lui Dumnezeu. Iar prin noi vorbește întreg Ardealul. Ardealul este prezent astăzi în această sală. Nu există altă forță politică în Ardeal decât partidul național-tărănesc și acest partid nu va înceta să lupte pentru gloria Dinastiei, mărirea și consolidarea țării. (Aplauze perlungite și îndelung repetate, strigăte de bravo, să trăiască. Sala în picioare ovationează pe d. Vaida-Voevod).

Discursul dlui deputat Adam Popa

D. Dr. Adam Popa luând cuvântul din partea „Chemării” spune următoarele:

Cuvântarea de deschidere ținută de către d. președinte Alexandru Vaida-Voevod a atins o chestie care în ultimele zile a format obiect permanent de discuție și un semn de întrebare.

Cred că este de datoria noastră atât tineri cât și bătrâni de a constata că nu există nici o îndoială între noi. Solidaritatea care a existat întotdeauna nu a fost amenințată cu nimic. Ne sunt încă apropiate zilele de sbucium din 1926 când cu gândul curat, cu o dragoste nemărginită de neam și cu un avânt de luptă neprecupețit, am statornicit în entuziasmul nostru tineresc că în Ardeal vor trebui să se adune toate energiile neamului românesc pentru ca să dea ființă aspirațiilor acestui popor. Din 1926 „Chemarea” a cunoscut me-

reu lupta, dar nu a cunoscut niciodată frământările din interior. Principiul ei conducător a fost totdeauna indisolubila unitate și solidaritate a partidului. (Aplauze).

Așa încât vă rog să credeți că dacă la timpul său tineretul a pornit așa cum a pornit, dacă a dat o bună contribuție partidului, dacă „Chemarea” în trecutul ei scurt a dat acest efort, nimeni nu ne poate determina ca să părăsim lupta pe care credința noastră ne-o impune.

Ca și în trecut, rămânem solidari în jurul șefului nostru Iuliu Maniu (aplauze), pentru că tineretul luptând pentru idealul lui politic, își dă seama că mâine aceleași greutăți pe cari nu le combatem azi, vor apăsa tot mai greu și asupra noastră.

Raportul Secretarului General

D. Ghița Crișan fost ministru cetește următorul raport:

Onor. Congres provincial,
Domnule Președinte,

În intervalul de timp dela ultima întrunire a Comitetelor de conducere, pentru Ardeal și Banat, ținută la 19 Ianuarie 1930 și până astăzi, viața noastră publică și politică cuprinde pe de o parte fapte istorice, de o covârșitoare importanță pentru dezvoltarea normală a Statului, iar pe de alta unele scări datorite reînvierii practicelor politice pe cari le credeam pentru totdeauna dispărute din viața noastră politică și cari deschid semne de întrebare în viitor, și cărora suntem datori a le da toată atențiunea noastră.

Domnule Președinte,
Onor. Congres provincial,

Înainte de a trece la cercetarea evenimentelor politice petrecute în inter-

valul de timp dela data ultimei întruniri a comitetelor de conducere, gândul nostru se îndreaptă, cu pioasă cu-cernicie, la cei dispăruți dintre noi, la pierderea suferită prin despărțirea dureroasă de foștii noștri tovarăși, a căror moarte o deplângem cu toții.

Soarta a vrut să pierdem în acest timp mulți (d. Crișan însăși numele celor morți, iar adunarea și-a exprimat doliul ridicându-se), luptători încercați în grele vremuri de trudă, membri de seamă și devotați ai organizațiilor noastre politice din Ardeal și Banat.

Numele lor îl inseriem în rândurile celorlalți luptători dispăruți, cari s'au trudit pentru împlinirea postulatelor naționale și politice ale partidului național-tărănesc.

Domnule Președinte,

Onor. Congres provincial,

Anul 1930 s'a înecurat în istoria țării prin evenimentul epocal al restau-

rației monarhice. În ordinea faptelor naționale și politice, acest eveniment încoronează nu numai eforturile partidului național-tărănesc care sub conducerea d-lui Iuliu Maniu a activat, fără preget, în direcțiunea de a restabili ordinea constituțională monarhică, dar exprimă realizarea gândurilor tuturor românilor.

La 8 Iunie 1930, Majestatea Sa Regele Carol s'a suit pe tronul ilustrilor Lui înaintași, în aclamațiunile și urările entuziaste ale întregii țări (aprobări generale). Adunarea Națională, constituită din Adunările Legiuitoare întrunite, reprezentând voința populară manifestată prin alegeri perfect libere, — a reșezat în scaunul său domnesc pe Cel care atâta timp fusese dorit și așteptat.

Evenimentul Restaurației rămâne înscris în paginile istoriei, nu numai ca un act de voință personală a Majestății Sale, ci și ca dorința fierbinte a întregii națiuni, Restaurația făcându-se în în acelea adunări Legiuitoare întrunite ca Reprezentantă Națională, cari adunări Legiuitoare fuseseră alese în deplină libertate.

Dela venirea la guvern a partidului național-tărănesc prin voința aproape unanimă a maselor, instituindu-se pentru prima oară un regim democratic pe baza sufragiului universal, ceea ce a însemnat primul mare eveniment istoric al vieții politice românești, de după unire. Restaurația a fost de a se da țării o așezare temeinică și în ordinea monarhică, așa ca să se asigure, prin strălucirea Tronului și succesiunea normală monarhică, o pașnică deci rodnică și durabilă dezvoltare a poporului și statului român.

A fost dat partidului național-tărănesc, partid profund monarhic și constituțional, democrat național din adâncea convingere, să aibă marea satisfacțiune de a serie acestea două neprețioase și isplendide fapte în istoria neamului, fapte cari fac mândria și gloria lui.

Partidul național-tărănesc cere instituirea unui regim democratic.

Domnule Președinte,

Onor. Congres provincial,

Organizația partidului național-tărănesc din Ardeal și Banat stă singură pe baza încrederii și sprijinului maselor populare, cari și-au exprimat conținuu nădejdea, că numai prin regimul național-tărănesc mai este posibilitate de îndreptare a stării grozav de rele și îngrijitoare în care se află populațiunea acestei părți de țară. Suferința și mizeria, în care se zbate azi toate clasele sociale dela orașe ca și țărănimea, deșteaptă grele griji de viitor și le dau tuturor mari răspunderi. În asemenea condițiuni, numai un regim voit de maselor populare, cu încrederea lor, cu speranța lor în mai bine, poate asigura o dezvoltare normală a evenimentelor și să facă față tuturor împrejurărilor neprevăzute, — fiindcă înainte de toate, pentru a îndrepta în măsura posibilităților, stările rele de astăzi, se cere o nelimitată încredere a maselor populare în regimul guvernator al țării.

Partidul național-tărănesc, prin toate organizațiile sale, își dă seama de răspunderile grele ce incumbă factorilor politici de conducere, în fața manifestărilor tot mai evidente a nemulțumirilor adânci din maselor populare și, deaceia „cere cât mai neîntârziat instituirea unui regim democratic național care să aibă încrederea nelimitată a națiunii.

Munca constructivă a regimului național-tărănesc din anii 1929, 1930 și 1931, așezase stâlpii unei politici unitare pe care urma să se ridice clădirea nouă a Statului. Opera trebuia să fie continuată iar nu părăsită, mai ales când numai printr'un program unitar de guvernământ se mai poate ridica moralul și puterea de muncă a poporului român.

Înceind acest capitol trebuie să facem constatarea, că în dezvoltarea normală a vieții noastre politice și de Stat, selecționarea partidelor de guvernământ se face prin munca și roadele cefințite de încrederea poporului, ceea ce exclude ivirea regimurilor din

afară de aceste organisme politice, a căror viață stă în voința cetățenilor țării.

Domnule Președinte,
Onor. Congres provincial,

În desfășurarea acțiunii noastre de partid, prin congresele județene, am fost călăuziți de două principii:

1. Lămurirea opiniei publice asupra programului și scopurilor noastre, în comparațiune cu programele și activitatea celorlalte partide și 2. Evidențierea publică a solidarității membrilor partidului național-tărănesc, prin manifestarea disciplinei izvorite din perfecta unitate de gândire și simțire.

În haosul politic de astăzi, când organisme politice mai vechi sau mai noi se divid și își micșorează ele înseși puterea lor de acțiune în afară, partidul național-tărănesc dă dovada unității sale de gândire și a perfecte solidarități a tuturor membrilor săi.

Constatăm cu satisfacțiune că organizațiile noastre județene au păstrat nu numai întreaga lor putere de ordine și disciplină în interior dar și marea lor influență și deplină încredere a maselor populare.

Această putere de viață, partidul național-tărănesc și-o trage din tradiția sa istorică, din spiritul național-democratic în larga accepițiune a cuvântului și din originea sa de esență populară.

În sânul lui, discuțiunea ideilor nobile ieșite din frământările politico-sociale de astăzi, n'a fost împiedicată, deoarece libera exprimare a părților personale poate aduce numai o perfecționare a metodelor de realizare a programului. Desigur că tradiția noastră națională și democratică fixează cadrele în cari se mișcă aceste păreri individuale și formează un corectiv care, durere, lipsește multor altor organisme politice.

Partidul național-tărănesc stă în contact viu cu realitățile vieții noastre publice, prin organizațiile sale cari se contopesc cu masesele, cunooscând toate necesitățile acestora.

El rămâne cel mai disciplinat partid politic și bine pregătit pentru orice eventualitate, gata să-și asume răspunderile conducerii statului, oricât de grele ar fi momentele prin care trecem, fiindcă și în popularitatea sa mare, și în pregătirea conducătorilor săi, găsește temelul moral și toată energia de muncă necesară operii de salvare a țării.

Neclintita alipire față de Coroană.

Domnule Președinte,

Onor. Congres provincial,

În toate congresele noastre județene, cel dintâi gând a fost îndreptat către Majestatea Sa Regele, ca un omagiu și adâncă iubire, manifestându-ne astfel ca totdeauna ferma noastră credință monarhică, asigurând pe iubitul nostru Suveran de neclintita alipire și de întreg devotamentul partidului național-tărănesc.

Gândul nostru sincer exprimat prin smerită iubire și desăvârșită încredere în biruința adevărului, trece pe deasupra tuturor încercărilor de a semăna îndoială în sufletul Aceluia căruia inimile noastre îi păstrează devotament și iubire desăvârșită și acel sentiment de adânc respect și deferență pe care nu numai noi dar toate partidele politice și toți cetățenii acestei țări o datorăm monarhului României-Mari.

În ființa noastră a crescut, odată cu dorurile noastre spre mai bine, odată cu speranțele de viitor născute în vreme de grea cumpănă, și acest sentiment profund monarhic, infiltrându-se simultan cu iubirea de neam și de pământul strămoșesc, dragostea și visul de mărire al Craiului împărătesc, care creștea la Curtea Regelui Carol, ca un vâstar Domnesc în care intrupam visurile noastre de unitate națională, de Stat mare, puternic și civilizată între celelalte țări ale lumii.

Oare cum s'ar putea ca tocmai noi, cei cari ne-am format sufletul în credința că poporul românesc va birui vitregia sortii și în iubirea de Impăratul mult visat al tuturor Românilor, — oa-

(Urmare pe pag. 4)

Raportul Secretarului General

(Continuare de pe pag. 3)

re cum s'ar putea ca tocmai noi să fim aceia cari am părăsi aceste sentimente, ce nu se pot risipi, crescute fiind la lumina și căldura lor?

Păstători ai sfintelor noastre credințe, adânc respectuoși și loiali sfetnici, — conducătorii partidului național-tărănesc, ca și toți membrii săi, nu s'au depărtat cu nimic dela principiile mari ce i-au călăuzit și îi vor călăuzi și în viitor.

Fiind partid monarhic constituțional, și păzitor al tradițiilor istorice poporului românesc din Ardeal și Banat a găsit în organizația noastră politică, altădată, reazimul puternic și instrumentul politic care îi garanta apărarea naționalității și legii strămoșești, după cum astăzi acest partid îi asigură dezvoltarea în baza principiilor democratice, formând scut pentru Tron și Dinastie.

Aniversarea de 60 de ani a d-lui Alexandru Vaida-Voevod.

Domnule Președinte,
Onor. Congres provincial,

Partidul național-tărănesc și țara întregă au sărbătorit acum de curând aniversarea a 60-a a d-lui Alexandru Vaida-Voevod (aplauze generale, sala aplaudă în picioare), eveniment care ne-a bucurat sufletele noastre prin căldura manifestațiilor de iubire și respect din toată țara față de acela care rămâne în istoria noastră națională, ca unul dintre cei mai vajnici luptători și apărători ai drepturilor naționale și ai principiilor curat democratice.

Inregistrând acest fericit eveniment, îndreptăm omagiul nostru și profunda iubire către d. Alexandru Vaida-Voevod, căruia îi facem călduroase urări de viață lungă spre binele și prosperitatea acestei țări și a nobilei sale familii.

Domnule Președinte,
Onor. Congres provincial,

Incheind această dare de seamă, voi aminti ceea ce spunem la ultima noastră întrunire: perfecta solidaritate între conducerea partidului, Comitetul Central executiv din Ardeal și Banat și toate organizațiile noastre.

Congresele județene au dovedit, nu numai această solidaritate deplină, în jurul programului partidului național-tărănesc, dar au adăugat acea notă de încredere în vitalitatea organismului nostru politic, care a reeșit din ecoul pe care ele le-au avut în masele populare.

Nici o defecțiune nu s'a produs în rândurile noastre și partidul național-tărănesc singur se poate mândri cu unitatea perfectă de gândire și de acțiune, rod al convingerii adânci de care fiecare membru este pătruns.

După o guvernare foarte grea, care i-a impus sacrificii foarte mari în detrimentul popularității sale, partidul național-tărănesc se prezintă în fața țării într-o perfectă ordine și fără defecțiuni. În el se stabilește prin muncă, leștinicie și pricepere, erarhia valorilor așa încât distribuția rolurilor de conducere se face în mod logic, ca o răspundere a meritelor fiecăreia.

Prin muncă, cinste și devotament față de partid, față de conducătorii noștri mult distinși — ne îndrumăm, într-o perfectă ordine, către țelurile programului nostru, a cărui realizare va asigura țării și tuturor un progres durabil.

Pătruns de aceasta convingere partidul național-tărănesc, în unanimitatea lui își îndreaptă din nou astăzi gândul și iubirea nemărginită către d. Iuliu Maniu, într-un apel călduros și de adâncă convingere, chemându-l să reia conducerea noastră, ducând partidul național-tărănesc pe căile de glorie și progres, predestinate, în slujba adevăratelor interese generale ale țării și ale poporului românesc. (Aplauze generale, ovatiuni).

Legea pentru controlul averilor funcționarilor și înalților demnitari ai Statului

Desigur, că oricărui Român conștient îi plesnesc obraji de rușine prin votarea unei asemenea legi, care pe lângă faptul că creiază o stare de neîncredere generală și de nesiguranță, mai oferă și un certificat global conducătorilor acestei țări, printre care se află unii lipsiți nu numai de onestitate dar chiar de podoare și de bun simț. O asemenea lege, născută din întrecerile etice desfășurate cu mult tâmbălău în arena vieții publice, denotă și o lipsă totală de seriozitate. Cum adică, nu-s suficiente codurile represive pentru a urmări pe delapidatori sau pe acei înși verooși care acumulează patrimoniul imense speculând situațiile politice și funciunile deținute în Stat? Este nevoie de o lege specială, care să consfințească măsuri excepționale pentru hoții banului public? Sau poate o lege a controlului averilor slujbașilor de Stat nu are ca scop de a urmări pe infractorii propriu ziși, ci mai mult pe așa zișii fraudatori invizibili ai patrimoniului public? Sunt anumiți indivizi care se îmbogățesc uluitor de repede fără însă să lase pe urma lor indiciile vre-unei fapte penale. Asemenea indivizi însă nu aparțin numai taberilor politice, birocrației sau slujbășimei, ci se găsește și printre rândurile neoficialilor, ale „oamenilor de treabă” și aceștia din urmă fac averi frustrând în majoritatea cazurilor Statul, fie prin furnituri scandaloase, fie prin acapararea bogățiilor sale sub diferite forme. Sunt colaboratorii tehnici nedespărțiți ai ministrilor resorturilor economiei naționale, beneficiarii direcți ai tuturor conjuncturilor economice, inspiratorii diverselor sisteme de exploatare ale avuțiilor publice printre care cel mai ales, idealul propovăduitorilor monopolului privat, este sistemul concesiunilor, un fel de lichidare a monopolului public, curent în practica economiei capitaliste. Și totuși despre acest soi de bandiți neoficiali nu vorbește proiectul d-lui ministru Pop, nici nu definește concret sfera unor complicități totdeauna prezente când este vorba de o faptă urâtă și reprobabilă. Noi știm dinainte ce soartă au aceste legi când este vorba de aplicarea lor. Avem o lege specială a responsabilității ministeriale, din 1879 a aplicat-o oare cineva până astăzi? De câteori de-atunci încoace au căleat ministrii diferitelor cabinete constituția și legile țării și nimeni nu i-a tras la răspundere. Partidul liberal, și anexele sale, timp de aproape zece ani au violat constituția, și conducătorii lui de ieri, rămași în viață, sunt considerați ca reprezentanți serioși ai unui partid de guvernământ, gata oricând să „preia puterea” pentru a conduce destinele acestei țări. Nu putem trece totuși cu vederea faptul apariției unei asemenea proiect de lege, preconizat de altfel de guvernul național-tărănesc, și, prin urmare îl vom discuta ca buni democrați. Ar fi de dorit să se înfăptuiască cât mai grabnic votarea lui, pentru a avea totdeauna la îndemână un instrument sau mai exact un temei legal, pentru controlul averilor reprezentanților pasageri sau permanenți ai autorității. Chiar simpla posibilitate a acestui control ar avea un oarecare efect moralizator.

S'ar găsi poate cândva un nebun care ar lua lege în serios, ar pune-o în aplicare adăugându-i unele corective absolut necesare și-ar descoperi spre stupefacția tuturor cetățenilor birnici, lucruri înspăimântătoare. Ar răsturna, cum se spune „în popor” șandramaua cu susul în jos. Dar „noua lege” a dlui ministru Valer Pop a luat calea firească a întârzierilor „definitive”. Printr-o bizară asociație îmi vin în minte două lapidare judecăți celebre formulate de doi stâlpi ai spiritualității umane: Proudhon și Zola. Primul a emis formula: „Proprietatea este un furt”; iar

al doilea cinica și ascuțita observație: „Al dracului bandit, mai este și omul cum se cade!”

Aceste judecăți subtile ar putea servi ca expunere de motive la un vast proiect de reconstrucție socială, care cei drept ar face inutilă orice lege de control a averilor câștigate ilicit de deținătorii puterii. Deocamdată ne mulțumim și cu o lege mai mică, de reduse proporții etice, prin care anumite persoane și rudele lor în linie directă și până la un anumit grad în linie colaterală să fie obligate a-și justifica licitatea modul de dobândire a averii, punându-se la dispoziția cetățenilor o acțiune populară, care să pună în curgere procedura de control. Legea aceasta s'ar perfecționa cu vremea și sperăm că se va ajunge, pe lângă sancțiunile penale chiar la confiscarea averilor dobândite ilicit. (Evident că aici ne izbim de constituția noastră „liberală”, însă și constituția se poate ajusta circumstanțelor sociale și morale ale statului nostru). Un prieten amator și făuritor de butade interesante a făcut o serie de observații prețioase, privitoare la acest proiect buclucaș pe care le reproducem întocmai, fiind foarte instructive pentru un observator al zilelor noastre:

„Într'adevăr legea dlui ministru Pop (îi zic lege pentru că dorește să devină!) indică gradul de imoralitate al protipendelei noastre politice și birocratice, pecețluind o stare dezastruoasă de lucruri. Nu sunt oameni einștiți în România? Se vede treaba că nu! Această lege, care îmbujorează obrajii acestei țări, arată că numărul lor este insignifiant. Și dacă persoanele obligate să-și justifice licitatea modului de achiziție a averii, ar fi pasibile nu numai de pedeapsă penală și politică, de „cheltueli de judecată și urmărire” ci printr'o sumară procedură li s'ar confiscava averea, și dacă s'ar adăuga vasta lor complicitate cu aproape toți oamenii de afaceri sau chiar cu aproape toate populația țării, aplicarea riguroasă a acestei legi, ne-ar pune în fața celei mai mari exproprieri care-a cunoscut-o istoria, ne-ar revela fapte care ne-ar lăsa uimiți și-ar compromite un sistem.

Dar legea fiind „neserioasă și anti-socială” n'o va rotunji nimeni în acest senz și nici nu se va aplica, pentru că în intenția celor care vreau s'o aducă, n'a stat desființarea societății actuale, ci totul se va petrece teatral, pentru flămânda masă cu gura-cașcă și de nătărași. Societatea de azi privită structural, conform legii saturației sociale, are un număr de excoeci, invariabil determinat de condițiile ei de existență”. Este cel mai bun comentariu ce s'a făcut acestui proiect. Nu ni-l putem totuși însuși în întregime, fiindcă noi suntem democrați, și mai credem încă în desăvârșirea morală a omului, în regimul „tuturor libertăților”.

Observator.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 4601—1932.

A N U N Ţ.

Municipiul Cluj arendează prin bună învoială terenul de 2 jughere din „Berek” pe anul agricol 1932, invitând concurenții ca să binevoiască a-și înainta ofertele lor în plie închis și sigilat la Registratura generală a Primăriei, cel mai târziu până la 10 Aprilie 1932.

Condițiunile de arendare se pot vedea în biroul Serviciului Economic.
Cluj, la 21 Martie 1932.

Primăria Municipiului Cluj.

**Citiți
„Chemarea”**

Legea conversiunii datoriilor agricole.

Însfârșit a fost amendată și votată de cameră „revoluționara” lege a conversiunii datoriilor agricole. Se asanează dintr'odată și ceia ce este mai îmbucurător, odată pentru totdeauna cum spunea mai deunăzi optimistul domn Sisesti, proprietatea pământului. Urmează acum asanarea datoriilor urbane de tot soiul și apoi vom fi fericiți, putând evita dezastul fără mult trîmbițata inflațiune „dirijată sau nedirijată”. O indulcire oricât de mică a situației debitorilor, înviorază conștiințele coplesite de chinul mizeriei și insolvabilității. Dar repetăm: odată pentru totdeauna, fiindcă alfel sfârtecăm pânza fină, imaterială a relațiilor normale de credit, pârghia de rezistență a întregului sistem economic. Dl. Argetoianu a însoțit proiectul cu câteva formule de avangardă. Iată una: „Domnilor, notați că nu ne aflăm astăzi cum se crede, într'o criză trecătoare, (altă dată așa credea, dar aceasta-i soarta tuturor credințelor politice) ci în plină revoluție. Eu cred într'adevăr că noi trăim începuturile unei etape economice și sociale nouă. Noi trebuie să începem de pe acum să ne adaptăm. (C. Argetoianu. Discurs la legea conversiunii). Și cu toate acestea legea conversiunii, ca oricare alt soi de intervenționism conservator sau de rezistență socială, este reacționară. Singurul avantaj social, privind lucrurile revoluționare așa cum îi place Dlui Argetoianu constă în faptul sdruncinării parțiale a prestigiului vieții bancare (chiar dacă această sdruncinare ar fi pur formală) și în lămurirea sensului ficțiunii monetare. Posesorii și negustorii de monedă, își considerau pozițiile inexpugnabile. Capitalul mobilier părea că scapă oricărui control sau intervențiunii. S'a făcut o mică breșă utilă. În ceia ce privește eficacitatea economică a legii, ținând socoteală de circumstanțele crizei actuale, noi ne-am spus de mult cuvântul, așa că astăzi suntem scutiți de o analiză critică și amănunțită a legii. Nici nu ne gândim măcar la o „revizuire” a ei, fiindcă și noi suntem de acord cu formula: odată pentru totdeauna”. Mai sunt și alte reforme mult mai serioase de făcut, decât să ne pierdem energia cu cărpeli înfăptuite la voia întâmplării.

PARTIDUL DLUI GOGA Citim într'o gazetă săptămânală, sub titlul „Bun pentru tineret”, următoarea frumoasă reclamă: atragem atențiunea cu insistență tinerilor generoși din noua generație că s'a mai descis o prăvălie pentru ei. Pentru salvarea tuturor și pentru realizarea dezideratelor tinerimii, partidul marului poet îi așteaptă cu brațele deschise. Nu pierdeți-o caia de a salva lumea.

STATISTICA FRAUDELOR. Numeric, fraudele din țara noastră se cifrează la peste 19 miliarde lei, și într'un răstimp foarte scurt. Aproape cât circulația fiduciară a României. Suntem un popor cu mulți bandiți, de care ne va putea scăpa decât pedeapsa cu moartea. Vorbim de bandiții banului public, căci ceilalți nu ne interesează pe noi decât așa ca rubrică sizațională.

PRESTIGIUL AUTORITĂȚII. De câteori se manifestă o nemulțumire populară, luând forma unor violente „supărătoare” temeiul represiunii îl formează indiscutabilul prestigiu al autorității. Dar într'un regim adevărat democratic acest prestigiu își are originea și justificarea morală în asentimentul masselor. Orice act al autorității trebuie să a fi tacit aprobat de obște. Dacă consultările populare sunt trîmbițate la toate răspântiile când este vorba de a se lua hotărâri de importanță capitală, schimbând regimurile, nu înțelegem măsurile le prapite de represiune când o grupă se manifestă o nemulțumire indicând o stare anormală de lucruri. Nu este nici o rușine sau știrbire a „prestigiului” autorității, când aceasta hotărăște sub presiunea străzii. „Strada” îi justifică existența.

Mișcarea studențească

De data aceasta mobilul agitațiilor studențești nu are caracter patriotic, ci este mai mult de natură socială. Un protest violent care a luat forma dramatică a oricărui mișcare de masse, greva, instrumentul suprem pentru realizarea dezideratelor grupurilor nemulțumite, atunci când căile legale și în general toate mijloacele de persuaziune cunoscute în arsenalul minții omenești s'au dovedit la un moment dat a fi lipsite de eficacitate. S'a spus și se susține încă de către reprezentanții autorității constituite că dezideratele studențești s'ar fi satisfăcut și fără întrebuintarea presiunii de jos, fără a se recurge la metode de violență quasi-revoluționară. (Orice grevă, chiar dacă eșuiază păstrează intact timbrul său revoluționar).

Maniera soluționării pe cale pașnică și transactională a conflictelor sociale este incontestabil convenabilă din punct de vedere patriotic, este mai ales de dorit în împrejurări excepționale, pentru liniștea și comoditatea guvernărilor, dar este iarăși incontestabil că niciodată nu duce la scop. De ce s'au mișcat studenții, această categorie socială, fără un precis contur profesional? Pentru asigurarea unor problematice profesioni viitoare. Zic problematice, fiindcă astăzi toate profesiunile liberale sunt falimentare. Și anume: studenții facultăților de drept cer modificarea în sens liberal a legii avocaților, care încearcă pe fiecare tânăr jurist cu o seamă de gloabe inutile pentru o reală pregătire a profesionalului de mâine, mai ales acum când studiul legilor nu reclamă altă pregătire decât cunoașterea alfabetului. De ce atâta scurătură pentru a realiza un bun colaborator la împărțirea dreptății? Titlul de „doctor“, stagiul de trei ani, examenul de liberă practică cu caracter eliminativ din corpul „așa de select“ al avocaților, filtrul ruginit al unor examene universitare, balastul unor taxe insuportabile din partea celor săraci, etc. Va veni o vreme când legile țării vor trebui să fie redactate pe înțelesul tuturor, va trebui să se curme odată mascarada secretului pontifical în cunoașterea și tălmăcirea legilor, secret moștenit ca zestre spirituală, din timpuri străvechi. Noi ne vom face un ideal din simplificarea și vulgarizarea normelor de conduită socială și juridică, nu numai pentru a da expresie concretă tendințelor vremii, dar pentru a face din fiecare cetățean o celulă vie și conștientă de funcțiunea sa într-o societate armonice și organic dezvoltată. Astăzi evident că cunoașterea elgilor constituite o meserie lucrativă, care presupune o ucenicie de lungă durată, dar bine înțeles sub pretextul garanțiilor „profesionale“ nu putem prelungi această ucenicie trei decenii pentru a asigura liniștea moșilor înțelepciunii consacrate de o aproximativă experiență.

Toți studenții facultăților de drept sunt autodidacți. Profesorii își rezumă activitatea în a fabrica manuale de exegeza juridică și în funcțiunea de gardieni spirituali, intrând în exercițiul funcțiunii în perioada examenelor. Atât. Un student universitar care se pregătește în „nobila știință a dreptului“ poate descifra savantele manuale și întortocheatele coduri uzuale păzind purceii sau bobocii pe pajiștea satului său natal.

Atunci ce rost mai are prelungirea studiilor universitare peste timpul de trei ani, izolând pe fiecare tânăr de beneficiile materiale și morale ale practicii profesionale singură în stare a-l pune în contact cu viața, cu resorturile elevare ale disciplinei, ce nu se pot dobândi în mod deplin decât în lupta pentru drept? Rostul îl vom vedea mai târziu, explicația fiind foarte simplă pentru cei ce înțeleg sensul frământărilor epocii noastre în general și ale

societății românești în special.

Deocamdată să trecem la a doua categorie de studenți nemulțumiți: mediciniștii. Perioada de ucenicie sau de școlaritate care li se impune este de zece ani, încărcăți de mizerie, de chin și de taxe exorbitante. „Specializare obligatorie de patru ani după absolvirea facultății“ încadrată însă în perioada de școlaritate. Dispoziția aceasta stupidă, pe lângă cauzele generale pe care le vom vedea, mai are unele apropiate: teama concurenței profesionale și proliferarea patologică a cadrelor învățământului medical. Fiecare catedră se înmulțește prin sciziparitate și aceasta tendință pare că nu are nici o limită. Dacă se va continua pe calea acestui soi de specializări vom avea câte o sută de conferențieri de fiecare materie. O să ajungem să avem profesori universitari numai pentru regiunea buricului sau pentru palparea sânilor. Și toată această lăptă de savanți cu renume mai mult sau mai puțin mondial, are nevoie de a fi ascultată și plătită cum se cade. Specializarea nu poate constitui o problemă de școlaritate ci de conștiință profesională. Orice profesionist liber sau chiar salariat, fără a fi silit de nimeni, în afară de propria sa conștiință, urmărește din considerațiuni de demnitate și prestigiu desăvârșirea cunoștințelor sale. Societatea cu exigențele ei multiple exercită un control mult mai riguros și mai precis decât autoritatea legal constituită care în majoritatea cazurilor hotărăște anapoda. (Aceasta se petrece în mod obișnuit în societățile organizate sub semnul regimului de clasă).

Celelalte facultăți n'au nimic de revendicat în ceea ce privește latura profesională, ci numai în chestiunea piedicilor materiale puse în calea libertății învățământului superior, piedici constând din taxe exagerate. Solidaritatea tinerească a fost promptă și impresionantă. O simplă iluzie a fericirii, iluzia unei profesii libere sau salariate menite să asigure o existență comodă, a fost în stare să declanșeze energiile tineresti amenințate în expansiunea lor naturală de o serie de măsuri vizibil șicanatoare. Presa de toate culorile sau mai exact presa de toate nuanțele conservatoare, privind numai aparența conflictului dintre studențimea nemulțumită și autoritatea supremă, a și găsit explicația: tergiversarea vinovată a discuțiilor unui proiect de lege sau întrelăsarea lui în comisia legislativă a camerei, vina manifestațiilor studențești purtând-o un oarecare domn bine, Stoianovici. O seamă de oameni „binevoitori și filantropi“ au intervenit pe lângă forurile competente, dar fără rezultat. Atunci bine-au făcut studenții patrioți că au întrebuintat metoda violentei și vor trebui să continue până li se va face completă „dreptate“. Aceasta-i opinia generală a presei care și scoate argumentele din traista tradiției sfinte. După noi, altele sunt cauzele conflictului. Sintetizând, le putem reduce la una singură: 1) În capacitatea Statului român, stat burghez, grefat pe o societate în majoritatea ei zdrobitoare, primitiv agrară, de a suporta luxul unei prea puternice pătri intelectuale. În România, statul este singurul „burghez“, care-ar putea oferi debuseu pentru plasarea absolvenților universităților. Foarte rar găsești un profesionist într'adevăr liber în această țară. Și este explicabil acest lucru: pătura burgheză și așa destul de subțire și neputincioasă, trecând datorită crizei generale economice printr'un proces de completă pauperizare, fiind lipsită de mijloace materiale de rezistență, apelează tot la Stat. Și Statul român, între aspiranții la burocrăție sau la „asa zisele profesii libere“ și burghezii creatori de valori materiale, preferă pe cei din urmă. Bur-

ghezia română a fost surprinsă de evenimente foarte slab pregătită, așa că ea nu numai că nu poate oferi debuseu pentru munca tehnică superioară sau intelectuală, dar ea însăși apelează la asistența Statului. Pătura rurală nu poate ajuta cu nimic cel mult... poate furniza elemente proaspete pentru îngroșarea rândurilor proletariatului intelectual.

Spirit de castă care tinde să paralizze libera concurență, teoria garanțiilor profesionale, toate acestea sunt simple pretexte. Motivul adevărat al legiferării „șicanelor și piedicilor“ universitare este spaima proletariatului intelectual, datorită faptului incapacității Statului de a crea debuseu tuturor forțelor libere degajate prin cultură. Proletariatul intelectual, astăzi o realitate în România, este o masă de manevră revoluționară admirabilă. Desigur că oricare proletariat poartă în sânul lui un potential revoluționar ușor de pus în mișcare, dar cel intelectual, adăugă o nouă forță nemulțumirii născute prin faptul nedreptăților orânduirii, adăugă conștiința propriei sale îndreptățiri la o viață mai demnă și mai bună.

Aceasta este singura explicație reală a mișcării studențești de azi, care numai este nici patriotică, nici antisemită. Problema gravă a existenței a trezit studențimea la o nouă conștiință: conștiința intereselor sale profesionale, mult mai importante pentru asigurarea viitorului ei, decât toate immurile naționale laolaltă!

Totuș această generoasă studențime, nu știe ce-o așteaptă. Li putem spune noi: șomajul. Toată trena de mizerii și suferințe a proletariatului de uzină sau slujbașului mărunț rămas pe drumuri. Revendicările ei actuale, sunt copilării pe care clasa posesanților și guvernărilor din România le servește ca diversione politică. S'ar putea formula un program precis de revendicări studențești, dar studenții n'au elementele de judecată pentru a înțelege acest lucru și apoi realizarea acestui program ar duce la desființarea regimului de clasă și de privilegii culturale, astăzi în floare. Iată-l:

- 1) Libertatea învățământului superior în sensul democratizării integrale a universităților.
- 2) Gratuitatea completă pentru studenții lipsiți de mijloace (scutire de taxe școlare, timbre, etc.).
- 3) Întreținerea completă a celor săraci.
- 4) Crearea condițiilor necesare unei normale dezvoltări intelectuale și profesionale a studentului.
- 5) Imbinarea muncii studentului, pentru existență cu munca sa de pregătire profesională.
- 6) Inmulțirea școlilor superioare tehnice (academii tehnice) și reducerea celor pur speculative, atât în ceea ce privește numărul lor, cât și numărul studenților. Numerus clausus la facultățile de: drept și litere.
- 7) Obligațiunea formală și legală a Statului de a plasa conform pregătirii pe oricare absolvent al vre-unei facultăți, aceasta fiind o datorie elementară a unui Stat civilizat.

8) Ca o garanție legală a respectării principiului democratizării integrale a învățământului public în general și-a celui universitar în special, să se desființeze pe viitor toate examenele de „intrare sau ieșire“ din oricare școală a Statului, fixarea valorii fiecărui student sau elev putându-se face în perioada școlarității printr'un simplu cazier școlar, care va conține observațiunile cotidiene ale maestrului. Or mai fi o multime de detalii și de deziderate secundare, dar în linii generale cam acestea ar fi revendicările studențești, care ar putea scuti pe actualii purtători de iluzii de mizeriile ce li așteaptă în viitorul apropiat.

Se pune logic întrebarea: poate Statul român să facă față acestor cerinți, în forma organizațiunii sale actuale și cu mijloacele de care dispune astăzi? Răspundem categoric: nu. În actualele împrejurări programul său cultural nu poate fi decât acesta:

- 1) Desființarea uni număr covârșitor din școlile secundare.
- 2) Numerus clausus expres hotărât sau deghizat sub forma unor taxe exorbitante.
- 3) Desființarea căminurilor, cantinelor și a tuturor ajutoarelor acordate în bani sau în natură.

Astăzi fiind pus în fața unei situații complicate, a unor probleme greu de rezolvat, recurge la șicane de tot soiul, mărin taxele, prelungind școlaritatea etc. Este constrâns, din necesitatea conservării orânduirii burgheze, să facă acest lucru, căci dacă nu va lua măsuri la vreme, șandramaua va sări într'o bună zi în aer. Se înșală însă și Statul, crezând că își salvează ființa și odată cu el privilegiile posesanților, paralizând procesul de culturalizare a țării, fiindcă astăzi progresele tehnice și mizeria masselor sunt suficiente elemente de revoluționare a societății; se înșală și studenții în speranțele lor de a-și croi o existență onorabilă și confortabilă după uceniile școlare, în actuala orânduire socială. Pot mai bine pregăti de pe acum un buchețel de flori vestede pentru a-l depune pe mormântul profesiunilor așa zise liberale. Trăim într'o epocă de forțate încadrări colective, când ideea libertății este înlocuită cu conștiința necesității, când hazardul sub semnul căruiu trăim azi, va fi înlocuit de certitudinea existenței individuale și colective privite în legătura lor indisolubilă și în ansamblul lor.

Mișcarea studențească este un simptom care revelează chinurile unei societăți în plină prefacere structurală. Dacă ar pricepe acești tineri entuziaști semnificația propriei lor nemulțumiri, numai această înțelegere ar însemna o revoluție. Dar deocamdată violențele lor n'au scopuri hotărâte. Sunt manifestări de energie juvenilă ieșită din mază și care nu și-au găsit încă albia cea adevărată. Totuș, noi ne bucurăm din tot sufletul privind acest superb spectacol tineresc, fiindcă noi, spre deosebire de oamenii înțelepți și cumpăniți ai acestei țări, avem cultul violentei creatoare a masselor, a cărei declanșare punctează marile răspântii ale istoriei. Chiar o mică grevă, care pentru mulți n'are nici o însemnătate, pentru noi prezintă interesul oricărei mișcări educative și regeneratoare pentru masse, arătându-le calea spre eliberare. Intelectualii patrioți și patrioțtarzi au trădat întotdeauna interesele masselor exploatate, în afară de câteva exemplare, rare care-au salvat prestigiul unanimității. S'ar putea însă ca studenții români să facă excepție, formând posturile de avangardă ale masselor românești. S'ar putea, și dacă acest lucru s'ar realiza cu drept cuvânt ar trebui să i se umple sufletul de mândrie acestui neam de plugari vânjosi.

Toader Săpăntanul.

P. S. Guvernul nu vrea să pună în mișcare mașina de fabricat legi inutile, lipsite de eficacitate, sub presiunea străzii. Adică cum stă chestia: nu vrea să lase impresia în opinia publică de incapacitate și lipsa de prestigiu, fiind silit de greva studenților, de a cărpi stupida lege a avocaților și pe cea a învățământului superior. Să fie săntos. Astăzi, burghezia nu mai are vreme de a se gândi la chestiuni de acest gen de prestigiu, problema centrală fiind pentru dânsa salvarea propriei sale existențe. Ar trebui să vină cont de acest lucru și „crântul“ domn Arghelescu și

(Urmare pe pag. 6)

Mișcarea studențească

(Continuare de pe pag. 5)

năbădăiosul domn Iorga. Mai ales că legile votate și așa vor fi inoperante pentru starea celor ce le reclamă. Fie că le aduce fie că nu, rezultatul este același, numai că acum satisfacerea protocolului legislativ va scoate pentru câteva timp guvernul din impas. Restabilirea unui echilibru chiar aparent numai, este absolut indispensabilă pentru ciocnii țării. Jocul de-a prestigiul autorității, pare astăzi pueril, fiindcă nimeni nu mai crede în mistica coercițiunii, ci în comandamentele vitale ale existenței. Spune și D-ta cetitorule, ce efect poate avea în conștiința unui contemporan, acest răspuns cu conținut perimat, dat de premierul României: „am primit un avertisment din partea unui grup de studenți, prin care nu se acordă un armistițiu până luni. Sunt avertizat că, dacă până luni nu voi începe discuția legii avocaților, se va trece la măsurile ce s'au hotărât la cantina studenților. Admit să iau în discuție legea avocaților când voi crede eu, (da, dacă țara asta ar fi a „matală”), iar nici decum în marginea unui armistițiu dictat de copii din stradă”. Numai că „copii din stradă” acei „săraci” pe cari îi disprețuieți formează 90% din masa studențească dacă nu mai mult, și la un moment dat acești „copii mari” ar putea aduce grave avarii prestigiului excelenței voastre, protăpita în fruntea intereselor țării, cu care pare să se confundă deocamdată. Copii aceștia pot să tălmăcească într-o bună zi așa cum trebuie principiul capilarității sociale, principiu viu pentru mase, considerate ca un fel de materie primă din care se extrag talentele necesare diverselor trebuințe ale protipendadei. În acea clipă se vor spulbera în vânt toate minciunile morale cu care tineretea este îndopată la toate ocaziile.

Protecționism industrial

Nici odată morala consumatorului nu se împacă cu morala producătorului. Adevăratul nemulțumit; care dă alarma la orice înregistrare de urcare a prețurilor este consumatorul urban, cel rural atașându-se curentului de protestări mai mult prin imitație. Toată campania anti-protecționistă tinzând la reducerea și în unele cazuri la abolirea tarifelor vamale, este dusă de falanga patrioților integrali, de către aceia cari ar trebui să figureze în primle rânduri ale apărătorilor economiei naționale. Un val de agrarianism nesănătos, sau mai direct de ruralism radical, s'a instăpănit în suflurile vălăchilor, vecinii unei uriașe republici, care-și cheltuiește ultima energie pentru industrializarea și tehnicizarea întregii economii naționale. Și ceia ce pare mai straniu, este faptul că unii dintre dușmanii industrializării forțate a României, militează pentru autarchia noastră economică. Iși poate oricine închipui, ce rai pământesc — ar înfori în interiorul unui Stat agrar, autarchic, a cărui economie n'ar putea lua contact cu tehnica decât în domeniul industriei alimentare. — Desigur că dacă conducătorii, politici ai țării, ar fi conștienți de misiunea lor și serioși, n'ar ține cont de balivernele de presă, debitate de câțiva inși nepricepuți. Industria zahărului, a hârtiei, a postavurilor a petrolului, începuturile de industrie metalurgică grea, (Reșița), toate au fost atacate indiferent dacă corespund structurii noastre economice și posibilităților noastre de creație sau nu. Pe lângă lipsa de înțelegere, întâlnim o revoltătoare lipsă de perspectivă și de orgoliu național. Este aproape de mintea oricui că industrializarea României nu se poate face decât forțat și integral, cu sacrificiile impuse în mod firesc de orice început de industrializare și că această industrializare este condiția sinequa non a progresului și siguranței noastre politice. — Credem că numai este nevoie să invocăm toate

argumentele care pledeză pentru politica de protecție vamală a industriei noastre, fiindcă de-atâtea ori le-am arătat în această gazetă. — Ținem să subliniem un fapt: în vremea cartelurilor, internaționale, abolirea tarifului vamal n'ar influența într-un mic situația consumatorului, a cărui elegie este cântată pe toate strunele, în schimb ar slăbi capacitatea de rezistență sau ar distruge chiar industria noastră în care s'au investit capitaluri de miliarde. Intrarea într-un cartel a unei industrii incipiente, ar pune-o într-o stare de inferioritate.

Vrem să protejăm consumatorul? Nu atacăm tarifele vamale, acest cordon sanitar al economiei naționale, ci controlând prin îndrumare procesul de investiție și perfecționarea utilajului național, impunând anumite cote de investiție pe cale legală din renta capitalului

impiedecând luxul prin impozite, ajutând prin îndrumare procesul de naționalizare a producției pentru a realiza un preț de cost cât mai mic, să se controleze sever trusturile și cartelurile pentru a se împiedeca realizarea de câștigiuri ilicite, protejate pe deasupra de tariful vamal, să se creieze condiții obiective pentru atonizarea capitalului industrial etc.

Cu toate că se desemnează unele tendințe de regrupare a forțelor economice pe un plan internațional, totuși noi nu vedem încă posibilitatea abolirii tarifelor vamale, fiindcă o asociație voluntară a diverselor economii naționale are ca scop prosperitatea tuturor economiilor asociate fără a se periclita progresul vreuneia din ele

P. T.

Câteva porunci ale bunului român în chestia revizuirii tratatelor

1. — Să cultive prin toate mijloacele alianțele sincere și prețioase cunoscându-și prietenii devotați și aspirațiile lor.

2. — În politica externă să aibă o unică și exclusivă atitudine: militarea pentru înarmarea națiunii până'n dinți după ultima expresie a tehnicii războiului. În această privință este edificator discursul ducelui Mussolini ținut la Florența: „Sul disarmo (asupra desarmării). Se știe că ducele se numără printre protagoniștii revizuirii tratatelor, sprijinind în acest scop acțiunea Ungariei. În locul ideii de pace, ilustru dictator promite florentinilor o mare paradă militară cu puști, mitraliere, tunuri, tancuri, avioane, pentru a demonstra vigoarea „războinică” a poporului italian, le promite realizarea tonă cu tonă a programului de construcții navale, și aceasta o face tocmai în toila discuțiilor problemei dezarmării. Poporul italian nu poate avea decât: prieteni devotați sau dușmani hotărâți, pentru că așa cere securitatea lui.

3. — Fortificații permanente la frontierele care ne despart de dușmani ireductibili.

4. — Să învețe mânărea tuturor armelor.

5. — Să nu se disprețuiască tunurile mici cu tragere rapidă, fiindcă sunt de un efect desăvârșit; asta nu însemnează că trebuie să neglijeze tunurile mari, care, pe lângă efectele materiale au strălucite efecte morale, inspăimântând adversarul. Tunurile mari să fie de ultimul calibru cucerit de tehnica războiului.

6. — Chimia războiului și aviația sunt foarte bune mijloace de combatere efectivă a revizionismului activ, mai ales în momentul unei agresiuni neașteptate. Pentru acest motiv trebuie dezvoltate industriile respective în țara noastră, pentru satisfacerea cel puțin în parte a necesităților războiului.

7. — Să-și dea seama în mod obiectiv de următoarele condiții ale existenței noastre ca popor:

a) Nu ne putem desvolta decât în actualele granițe care trebuie să rămână intacte.

b) Care este forța noastră reală: socială, politică, economică, financiară, morală și militară.

c) Cum am putea desvolta armonice forțele componente ale națiunii noastre.

d) Ce foloase putem trage din situația noastră geografică, de popor situat la intersecția a două lumi, una nouă care se năște și alta veche care agonizează. Se știe că unele dintre marile puteri ale occidentului stau pe vulcan. Să exploatăm acest lucru, solidarizându-ne cu cei mici pentru a forma o forță colectivă puternică, și apropiindu-ne de unii dintre cei mari profitând de conflictele dintre dânșii.

e) În chestia minorităților să nu avem în vedere decât ideea de stat unitar, ca supremă sinteză a aspirațiilor noastre.

Politica libertară a concesiunilor culturale și politice, ar putea deveni creuzotul dezagregării noastre, dacă nu vom ști să punem botniță tendințelor centrifugale.

f) Să interzicem total intrarea în țară a gazetelor și revistelor revizioniste și mai ales a presei maghiare.

8) Să facem reforme sociale și economice cât se poate de radicale, să nu ținem cont de opinia nimănui din afară în această materie, singura noastră țintă fiind satisfacerea deplină a intereselor materiale și culturale a masei, ridicându-le standardul vieții și făcându-le apte de a rezista oricărei agresiuni externe. Imprejurările speciale ale României, departe de a fi nefavorabile unor asemenea înfăptuiri, ba din contra sunt minunat impletite pentru realizarea maximului de progres în toate domeniile vieții publice. Față de tirava oligarhie maghiară, complet falimentară noi putem spune o democratizare integrală a vieții noastre de Stat.

9. — Să nu pierdem nici o ocazie de a slăbi vecinii periculoși.

10. — În sinoadele internaționale, unde se predică demagogic pacea pentru cei mici, socotiți drept cobai de experiență ai celor mari, să repetăm până la saturatie cele câteva date elementare, de statistică demografică, care privesc centura districtelor de frontieră și dacă este nevoie să arătăm tot în cifre configurația etnică interioară. Să nu uităm nici argumentația istorică.

11. — Să demonstrăm prietenilor pentru o mai bună înțelegere și dușmanilor pentru a le închide gura, că față de dușmanii poporului român, acesta posedă superioare calități de rasă, și că este în stare acest popor liber să creieze noi valori culturale, prețioase pentru augmentarea patrimoniului umanității.

12. — Și pentru a încorona opera noastră de popor harnic cu succes, să nu pierdem niciodată din vedere adagiul: „Si vis pacem, para bellum”.

Să se știe că nu vom ceda nici un deget de pământ fără ca adversarul să guste măcar un pic din splendorile războiului.

Având în vedere toate acestea, putem spune că „suntem gata să îmbrățișăm orice formulă de pacificare și restaurare europeană: unie europeană, sau diverse uniuni regionale, uniuni vamale sau simple asociații comerciale de State (trusturi) pe baze de tarife preferențiale, putem accepta chiar formula unei federalizări europene, economic-politice, dar nu ne vom lăsa niciodată trasi pe sfoară de diferitele imperialismuri mari și mici sub pretextul regrupărilor de forțe pe un plan vast internațional, pentru salvarea „civilizației sau alte asemenea gogoși.

Acei care se erijează în apărători ai actualei orânduri numită „civilizație”, n'au decât pentru o așa glorie să facă toate sacrificiile. Noi n'avem nimic de

sacrificat și mai ales teritorii fiindcă noastră actuală confundându-se cu realitatea noastră etnică, identificându-se cu destinele noastre permanente. Deficiența aparatului nostru diplomatic, în afară de formidabila figură a d-lui Titulescu, care ar trebui printr-o susținută și dărză contrapropagandă să contracareze campania de revizuire germană, italiană, bulgară, fino-maghiară, etc. trebuie s'o reparăm prin dărza rezistență a unui popor conștient de forță și situația lui geografică privilegiată. Se.

Situația guvernului

Majoritățile sunt incoherente și nedisciplinate, iar opoziția care a început lupta de răsturnare, nu urmărește încă destul de sistematic această luptă. Aparența arată că atacurile ar fi concentrice, dar de fapt nu s'a ajuns (și ne surprinde neplăcut această situație), la un desăvârșit acord în această privință. Când este vorba de înlăturarea unui sistem așa de primejdios, instaurat cu scopul hotărât de a se rupe cu tradiția democratică, nu poate fi întrebuintă decât una și aceeași metodă: lupta cu toate mijloacele, în parlament și în afară pentru schimbarea de regim. Se spune că actualul guvern de tehnicieni își prelungește agonia prin artificiiul prelungirii sesiunii și prin toleranța opoziției. Opoziția atacă în mod neordonat, deși scopul urmărit este același: salvarea ideii de partid și odată cu ea restabilirea ordinii democratice.

Astăzi, partidele politice atât de mult hulte, oferă unui guvern anemie ceiace majoritățile sale îi refuză.

Când între guvern și majorități există disacord, prelungirea acestei stări de lucruri, pare stranie chiar pentru un guvern de tehnicieni, fiindcă aceste majorități au fost „făcute” pentru a-i motiva prezența la cârma țării.

Situația politică începe să se clarifice.

Trustul prostilor prezumțioși a făcut întotdeauna ravagii, în toate societățile omenești. Și ceiace pare straniu este rezistența lor, fiindcă niciodată nu s'au prea mulți la număr.

Primăria Municipiului Cluj.
Nr. 6058—1932.

A V I Z.

Primăria Municipiului Cluj aduce la cunoștința locuitorilor îndreptățiți la izlazu comunal, că pentru folosința acestui izlaz va încheia contracte cu locuitorii învoiți, cari sunt invitați să binevoiască a se prezenta în acest scop în zilele dela 25 Martie până la 1 Aprilie 1932 ora 8—14 zilnic, în biroul Maieristei Centrale, Calea Traian Nr. 19, aducând cu sine acte doveditoare privitor la proprietatea vitelor pentru învoire.

Prețul pășunatului pro cap de vită s'a fixat pe anul 1932:

pt. pășunea Lomb câte	180 lei
„ „ Sopor câte	180 „
„ „ Tarcea (vițele)	180 „
„ „ Tarcea (vacii)	270 „
„ „ Tarcea (vacii)	270 „
„ „ Tarcea (boi mari)	270 „
„ „ Tarcea (juncei)	180 „
„ „ Tarcea (cai mari)	405 „
„ „ Tarcea (mânzi)	270 „
„ „ Valea Caldă (vite mari)	270 „
„ „ Valea Caldă (vite mici)	180 „
„ „ Sub Galcer și Gărbău (vite mari)	270 „
„ „ Sub Galcer și Gărbău (vite mici)	180 „

Cluj, la 22 Martie 1932.

Primăria Municipiului Cluj.

Redactor responsabil:
BAZIL GRUIA